

Prečo je pre obec dôležité, aby sa ľudia hlásili k Rómom:

- Nie je jasné, podľa akej metodiky sa budú rozdeľovať fondy v ďalšom programovom období, ale podiel Rómov a Rómiiek v Sčítaní obyvateľov, domov a bytov 2021 môže mať do budúcnosti vplyv na prerozdeľovanie finančných zdrojov.
- Ak sa k rómskej národnosti v sčítaní prihlási dostatok občanov, bude lepšia možnosť vyjednávať financie na kultúrne aktivity (aj pre obce)
- Vytvoriť priaznivé podmienky pre každého – tak, aby mal pocit bezpečia sa prihlásiť k svojej národnosti je požiadavkou Európskej únie.

Ako zabezpečiť dobré podmienky, ktoré budú Rómovia vnímať ako bezpečné:

- Mnoho Rómov má strach hlásiť sa k rómskej národnosti v oficiálnych štatistikách, obávajú sa napr., že budú mať národnosť uvedenú v občianskom preukaze alebo na rôznych úradoch a na základe toho

12. Aká je Vaša národnosť?

Národnosť

▼

budú znevýhodňovaní (zrejme je to spôsobené slabou informovanosťou a mýlia si národnosť s občianstvom) – tu je cesta osveta a vysvetľovanie, napr. cez TSP, KC, MOPS (cez ľudí ktorým dôverujú).

- Už teraz beží sociálnymi sieťami veľa hoaxov a dezinformácií súvisiacich s národnosťou alebo materinským jazykom v sčítaní. Rómovia sú v nich odrádzaní od prihlásenia sa k svojmu pôvodu a jazyku, napr. s nepravdivým upozornením, že budú mať z toho nevýhody, že zo sčítania vznikne „mapa“ ľahko zneužitelná (napr. extrémistami), že ak sa prihlásia k Rómom, tak niekto (rôzni ľudia) na nich bude môcť zarábať a poberať dotácie z EÚ fondov. Aj na tieto hoaxy a nepravdy je potrebné sa v informačnej kampani zamerať.
- Mnoho Rómov má obavu prihlásiť sa k rómskej národnosti alebo sa opýtať (nechať si vysvetliť) o čo v sčítaní ide v prítomnosti Neróma (v minulosti sčítacieho komisára, teraz stacionárneho alebo mobilného asistenta) – preto je dobré, ak je asistentom Róm/ka, napr. terénni pracovníci. Ak to nie je možné, je dôležité, aby to robil človek, ktorého v komunite poznajú a dôverujú mu. Máme skúsenosti z predchádzajúceho sčítania, že si Rómovia dávali slovenskú národnosť práve preto, že údaj „diktovali“ Nerómovi
- Určite je dobré využiť možnosť mobilného asistenta sčítania: Mobilný asistent bude musieť aj vysvetľovať (slabá informovanosť je určite prekážkou k dobrému vyplneniu sčítacieho dotazníka) priamo na mieste a počas vyplňovania dotazníka.

Poznámka: viacerí koordinátori TSP mi referovali, že obce už majú sčítacích asistentov vybraných a tam kde s nimi o tom diskutovali, tak vybrali Rómov. To je dôkaz, že je možné samosprávy v tomto ovplyvniť. Tiež to znamená, že v tomto období už sú v obciach konkrétni ľudia, s ktorými sa o otázkach národnosti môžu koordinátori rozprávať.

**Aké otázky môžu sčítací asistenti
alebo pomáhajúce profesie od Rómov dostať**

1. Čo je to národnosť a čo štátne občianstvo?

Štátne občianstvo znamená, že sme občanmi Slovenskej republiky – toto sa píše v občianskom preukaze, aj na všetkých ostatných dôležitých miestach. V Sčítaní obyvateľov, domov a bytov 2021 sa nás nepýtajú na občianstvo, lebo všetci sme občania Slovenskej republiky. Ak máme občianstvo Slovenskej republiky, potom máme všetky práva, povinnosti a výhody, ktoré majú všetci občania SR.

Na Slovensku žijú ľudia rôznych národností – pritom všetci majú štátne občianstvo Slovenskej republiky. Preto si v sčítaní môžeme napísať aj národnosť. Národnosť je veľmi veľa, napr. maďarská, nemecká, česká, rómska, rusínska, atď. Národnosťou sa hlásime k svojim koreňom, k svojim predkom (matke, otcovi, starým rodičom). Národnosť je naša kultúra, jazyk, to kým sa cítime. Národnosť nie je štátne občianstvo, nepíše sa v dokladoch. Aj keď si v sčítaní dáme rómsku národnosť, ostáva nám občianstvo Slovenskej republiky.

2. Budem mať národnosť zapísanú v občianskom preukaze alebo na nejakých úradoch?

Nie. Národnosť sa v občianskom neuvádza. Žiaden úrad nemôže označovať ľudí podľa národnosti (je to zakázané). V občianskom máme štátne občianstvo – a to je vždy občianstvo Slovenskej republiky, aj vtedy keď máme národnosť rómsku.

3. Prečo by som si mal dávať rómsku národnosť, keď žijem na Slovensku? Čo z toho budem mať?

Národnosťou sa hlásime k svojim koreňom, k svojej kultúre. Je dobré, ak sa v sčítaní ukáže čo najviac Rómov, pretože potom si politici budú musieť viac všímať problémy Rómov. Národnosť je to, kým sa cítime byť – či Rómami, Slováckmi, Maďarmi... aj preto si každý človek môže národnosť vybrať podľa seba. Ak sme hrdí na svoj pôvod, na svojich predkov, potom je normálne, že si vyberieme rómsku národnosť. Ale je to slobodné rozhodnutie každého jedného človeka, nikto nám nemôže prikazovať, akú si máme dať národnosť.

4. Dávajú si Rómovia rómsku národnosť?

Áno, dávajú. Sčítanie sa robí každých 10 rokov, naposledy to bolo v roku 2011. Vtedy si rómsku národnosť dalo viac ako 100-tisíc ľudí. Rómsku národnosť si dávajú známi rómski umelci, učitelia...

5.

Bude mať z toho niekto iný výhody, keď si ja dám rómsku národnosť?

Nie, neexistujú žiadne peniaze ani projekty, ktoré by niekto mohol dostať preto, že ste sa v sčítaní prihlásili k rómskej národnosti.

Naopak, keď sa VY prihlásite k rómskej národnosti, máte právo:

- rozvíjať vlastnú kultúru,
- dostávať informácie v materinskom, t. j. aj v rómskom jazyku,
- zakladať vzdelávacie a kultúrne inštitúcie,
- združovať sa v národnostných združeniach.

6. Môžem mať z toho zle, ak si dám rómsku národnosť?

Nie. To čo si dáte v sčítaní, nepôjde nikde inde. Žiaden úrad nebude mať informáciu o tom, akú národnosť ste si vybrali. Platí tu prísny zákaz diskriminácie z dôvodu príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine. Za diskrimináciu z dôvodu národnostného alebo etnického pôvodu sa považuje, ak by sa s Vami zaobchádzalo v rovnakých situáciách inak ako s ostatnými občanmi Slovenskej republiky.

Vaša príslušnosť k národnostnej menšine Vám nemôže byť na ujmu a spôsobovať Vám komplikácie v bežnom živote.

Ako motivovať ľudí, aby si v sčítaní uviedli rómsku národnosť

- Cez osobný príklad (napr. ja som si rómsku národnosť dal v roku 2011 a nič sa nedialo, neprinieslo mi to žiadne problémy)
- Cez národnú hrdosť (hrdosť na svojich predkov, kultúru)
- Cez informáciu, že veľa ľudí si rómsku národnosť uvádza (ľudia radi nasledujú väčšinu)
- Cez ubezpečenie, že z toho neplynú žiadne nevýhody, ale ani výhody pre niekoho iného

